

Vlaams
Parlement

ingediend op **631** (2015-2016) – Nr. 1
2 februari 2016 (2015-2016)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen
uitgebracht door Griet Coppé

over de evaluatie van de projecten Wonen-Welzijn

Samenstelling van de Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke Kansen:

Voorzitter: Lorin Parys.

Vaste leden:

Björn Anseeuw, Piet De Bruyn, Jelle Engelbosch, Marc Hendrickx, Lorin Parys, Tine van der Vloet;
An Christiaens, Griet Coppé, Katrien Partyka, Valerie Taeldeman;
Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
Michèle Hostekint, Ingrid Lieten;
An Moerenhout.

Plaatsvervangers:

Caroline Croo, Ingeborg De Meulemeester, Lies Jans, Kathleen Krekels, Nadia Sminate, Herman Wynants;
Dirk de Kort, Michel Doomst, Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
Ann Brusseel, Freya Saeys;
Els Robeyns, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Toegevoegde leden:

Christian Van Eyken.

INHOUD

I.	Toelichting van de evaluatie van de projecten Wonen-Welzijn door Nina Van Acker, agentschap Wonen-Vlaanderen	4
1.	Projecten met nadruk op woonbehoud	5
2.	Projecten gericht op het aanleren van woonvaardigheden	5
3.	Projecten gericht op Activiteiten Dagelijks Leven (ADL).....	6
4.	Projecten gericht op alternatieve woonvormen.....	6
II.	Vragen van de commissieleden en antwoorden van minister Liesbeth Homans.....	7
	Gebruikte afkortingen	11

De Commissie voor Wonen, Armoedebelid en Gelijke Kansen organiseerde op 21 januari 2016 een gedachtewisseling over de evaluatie van de projecten Wonen-Welzijn. De leden van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werden uitgenodigd om deze gedachtewisseling bij te wonen.

I. Toelichting van de evaluatie van de projecten Wonen-Welzijn door Nina Van Acker, agentschap Wonen-Vlaanderen

Nina Van Acker deelt mee dat de gedachtewisseling eigenlijk een voorafname is op het evaluatierapport van de administraties Wonen en Welzijn dat over een tweetal weken officieel zal worden voorgelegd aan de kabinetten. Het betreft elf proefprojecten van de afgelopen vier jaar.

De proefprojecten vinden hun oorsprong in 2010, in een afsprakenkader tussen de toenmalige ministers van Wonen en Welzijn. Daarmee wilde men een woonbeleid uitwerken dat inspeelt op een aantal actuele zorgnoden, gecombineerd met een welzijnsaanbod dat het zelfstandig wonen zou ondersteunen. Een rode draad doorheen dat afsprakenkader is de afbakening van de kerntaken. De verschillende actoren doen datgene waarin ze het meest gespecialiseerd zijn. Het afsprakenkader benadrukte ook de nood aan experimenteerruimte binnen een regelluw kader.

Met de projectoproep werd een aantal doelstellingen nagestreefd. Vooreerst was het de bedoeling om een aantal experimentele projecten te realiseren in een samenwerking tussen de sector van de sociale huisvesting en de welzijnssector. Het moest gaan om innovatieve projecten die moeilijk te realiseren waren binnen de toenmalige regelgeving. Ze moesten leiden tot meetbare resultaten. De projecten moesten ook de basis kunnen vormen voor eventuele structurele aanpassingen aan de regelgeving.

De projecten moesten gericht zijn op een of meer kwetsbare doelgroepen, liefst vanuit een geïntegreerde werking. Veel projecten hebben gewerkt met gewezen psychiatrische patiënten en met personen met een verslavingsproblematiek. Bepaalde projecten hebben gewerkt met jongeren en ouderen. Uiteindelijk waren er honderd projectaanvragen. Na een selectieprocedure in drie fasen werden elf projecten geselecteerd.

In september 2011 werd het startschot gegeven voor de proefprojecten. Het eerste anderhalf jaar vormde een voorbereidende fase. De meeste projecten konden toen al toewijzingen doen en begeleidingen opstarten. In het voorjaar van 2013 werd er een eerste tussentijdse evaluatie georganiseerd. Zo kon men ook een insteek geven bij de evaluatie van de regelgeving, namelijk de wijzigingen aan de Vlaamse Wooncode en aan het kaderbesluit Sociale Huur. Na een tweede periode van anderhalf jaar werden de proefprojecten opnieuw geëvalueerd. Daaruit is de nota Viersporenbeleid voortgevloeid. Toen werd er beslist om de projecten een extra jaar te gunnen. Bepaalde projecten waren namelijk nog niet klaar om zichzelf te continueren binnen het bestaande regelgevende kader. Uiteindelijk zijn alle projecten afgerond in de zomer van 2015. Op dat moment was er ook een eindevaluatie per project. Het eindrapport zal deze maand worden afgerond.

De wijzigingen van de Vlaamse Wooncode en van het kaderbesluit Sociale Huur waren belangrijk voor de samenwerking tussen Wonen en Welzijn. Door de herziening van de versnelde toewijzing in 2013 konden meer doelgroepen een versterkte toegang krijgen. Door de gewijzigde regelgeving rond begeleidingsovereenkomsten werd het mogelijk om een begeleidingsovereenkomst te

koppelen aan een huurovereenkomst. Daardoor konden verschillende projecten hun werking inbedden in het regelgevend kader.

De nota Viersporenbeleid biedt de mogelijkheid tot verdere afspraken tussen actoren van Wonen en van Welzijn. Elk project kan onder een van de verschillende clusters geplaatst worden. Voor elk cluster werden er beleidsdoelstellingen geformuleerd, in functie van de verdere continuïteit van de projecten. Sommige doelstellingen werden reeds behaald. Andere vormen nog een knelpunt of werden gedurende het laatste jaar behaald.

1. Projecten met nadruk op woonbehoud

Een eerste cluster is de focus op het woonbehoud. Het merendeel van de proefprojecten kon onder die cluster worden geplaatst. De sociale huisvesting van een heel kwetsbaar doelpubliek wordt gekoppeld aan verplichte begeleiding op maat. Die begeleiding is intensief en langdurig. Ze vormt ook het verschil met Housing First. De huisvesting wordt gezien als een basisvereiste voor de aanpak van andere problemen zoals een psychosociale problematiek. Deze projecten kregen verschillende namen, bijvoorbeeld proefwonen, woontraining, woonzorg, bemoeizorg.

Binnen dit cluster zijn er projecten met nieuwe huurders en projecten met zittende huurders. Bij de nieuwe huurders ligt de focus op de doorstroming van kwetsbare doelgroepen met beperkte woonvaardigheden. Die doorstroming is moeilijk te organiseren omdat de sociale huisvestingsmaatschappij geen antwoord had op de begeleidingsnood. De begeleiding binnen de proefprojecten werden altijd opgestart vanuit de woning en niet vanuit de residentiële voorziening waar het kwetsbare doelpubliek vandaan kwam. De woontrajecten lopen soms wel twee jaar. Bij crisissituaties ging men op zoek naar een vangnetsysteem. Vaak kon de afspraak worden gemaakt dat de huurders konden terugkeren naar de residentiële zorg als de begeleiding geen antwoord meer kon bieden op de problemen.

De projecten die focusten op de zittende huurders kregen de naam bemoeizorg. De begeleiding gaat van start van zodra er problemen gesignaleerd worden of wanneer een uithuiszetting nakend is. De hulpvraag hoeft niet noodzakelijk van de cliënt te komen. Binnen deze projecten is een aanklappende en outreachende aanpak belangrijk.

2. Projecten gericht op het aanleren van woonvaardigheden

Een tweede cluster heeft gefocust op het aanleren van woonvaardigheden. De woning zelf was hierbij niet het belangrijkste aspect. Er werden vormen van begeleiding aangeboden aan mensen die opnieuw zelfstandig willen gaan wonen, zonder dat er al meteen een doorstroming naar de sociale huisvesting aan gekoppeld werd. Die projecten zijn gebaseerd op de woonladder. Men doorloopt stapsgewijs een aantal begeleidingen vooraleer men effectief zelfstandig gaat wonen, met een minimale begeleiding of helemaal zonder begeleiding. Daarbij werd de doelgroep vaak ondergebracht in oefenstudio's, kamers of groepswoningen. Vaak werd de begeleiding ook opgestart vanuit de bestaande thuissituatie.

Alle projecten binnen die eerste twee clusters hebben aangegeven dat het opstarten van een netwerk van woon- en welzijnsactoren onmisbaar was. De afspraken vonden plaats binnen een structureel overlegorgaan dat op gezette tijden samenkwam. Alle projecten kwamen tot de conclusie dat het moeilijk was om een match te maken tussen de huurder en de woonomgeving. De doorstroming is niet gemakkelijk te organiseren omwille van de wachttijden. De begeleidende actoren hebben ook aangegeven dat ze de bestaande methodieken

hebben moeten versterken omdat het gaat om een intensieve en langdurige begeleiding. Om de continuïteit van de projecten te garanderen werd geprobeerd om het proefwonen in te bedden in een lokaal toewijzingsreglement. Een aantal projecten zijn van start kunnen gaan met een ondersteunend stappenplan van de administratie. Een aantal projecten beschikken over een goedgekeurd toewijzingsreglement en kunnen het proefproject voortzetten binnen het huidige regelgevend kader. Er zijn echter nog een aantal knelpunten. Het is moeilijk om te werken via een lokaal toewijzingsreglement. Het indienen van een dossier vraagt veel voorbereiding. De betrokken actoren hebben veel moeite met de mogelijke incongruentie tussen het lokaal toewijzingsreglement en de versnelde toewijzing. Ook de opzegmogelijkheden liggen moeilijk voor veel projecten, hoewel dat ondertussen opgenomen is in het kaderbesluit Sociale Huur en in de Vlaamse Wooncode.

3. Projecten gericht op Activiteiten Dagelijks Leven (ADL)

Een derde cluster focust op de ADL-regelgeving voor senioren. In dit project stond een verruiming van de doelgroep centraal. Het project heeft gebruik gemaakt van aangepaste sociale woningen voor personen met een handicap. Kwetsbare senioren werden aangesproken om gebruik te maken van de ADL-assistentie, en met name van het oproepsysteem. Door de beschikbaarheid van de noodpermanentie zouden kwetsbare ouderen langer zelfstandig kunnen wonen. Dit project bleek zeer kostenefficiënt te zijn. De impact op de dienstverlening was veel lager dan verwacht. De senioren deden immers minder oproepen dan verwacht. Ze voelen zich wel veiliger door de aanwezigheid van de 24-uurpermanentie. Dat vergt wel een bijkomende vorming van de dienstverleners in het werken met senioren. De overstap naar de persoonsgebonden financiering voor de ADL-projecten binnen het welzijnsbeleid kan implicaties hebben voor de continuïteit van het project.

4. Projecten gericht op alternatieve woonvormen

Een laatste cluster focust op de alternatieve woonvormen. Het project Thuishuis of Huis in de Rij steunt op de principes van gemeenschappelijk wonen en richt zich eveneens op de doelgroep van de kwetsbare ouderen. Men zet in op betaalbaar en aangepast wonen, in een vertrouwde omgeving. De groepswoning voor senioren vormt een buffer tegen eenzaamheid en verwaarlozing. Ze bevordert de zelfredzaamheid en de participatie. Een vijftal senioren ging samenwonen en werd daarbij wat begeleid door vrijwilligers. De start van het project verliep stroef, want samenwonen blijft een moeilijke stap voor veel ouderen. Er is veel tijd en energie gestoken in de communicatie om de kandidaat-huurders aan te trekken. Veelal ging het om mond-aan-mondreclame. Daardoor is het project ook met enige vertraging van start gegaan. Het project heeft geleid tot een versterkte samenwerking tussen alle betrokken actoren: de zorg- en dienstverlening, de mantel- en vrijwilligerszorg en de sociale huisvesting. Uit de bevraging van de bewoners bleek dat hun zelfredzaamheid en welbevinden toegenomen zijn. Ze kunnen langer zelfstandig in de eigen woning blijven wonen en de verhoogde behoefte aan zorg wordt uitgesteld. Momenteel loopt er bij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen een evaluatie van de bouwtechnische normen. Dat is belangrijk voor de continuïteit van het project. Ook de toewijzing van kandidaat-huurders in gemeenschappelijk wonen is niet mogelijk binnen het huidige regelgevende kader. Daarom is het moeilijk om een tweede soortgelijk project op te starten. Er is ook nood aan een regeling voor de afrekening van de gemeenschappelijke huurlasten.

In de komende weken zal het eindrapport worden afgewerkt, in samenwerking tussen de administraties Wonen en Welzijn. Dat rapport zal een bundeling bieden van het cijfermateriaal en het zal ingaan op de bevindingen van elk project, met

telkens een sterkte-zwakteanalyse. Het zal ook ingaan op de knelpunten voor deze projecten binnen de regelgeving. Binnen Welzijn is men al bezig met het wegwerken van die knelpunten. Voor Wonen wil men hetzelfde doen. Voor de resterende knelpunten wordt onderzocht of ze aan bod kunnen komen binnen de komende evaluatie van het kaderbesluit Sociale Huur. De evaluatie Wonen-Welzijn kan daar wellicht worden ingebed.

II. Vragen van de commissieleden en antwoorden van minister Liesbeth Homans

Griet Coppé stelt vast dat de signalen tot nog toe heel positief zijn. De nauwere samenwerking tussen Wonen en Welzijn, een beslissing van de vorige Vlaamse Regering, is dus een goede zaak. Uit het feit dat er honderd dossiers werden ingediend, kan men opmaken dat dit beantwoordt aan een maatschappelijke nood.

Het was goed om te experimenteren in een regelluw kader. Welke timing kan men hanteren voor de gesuggereerde aanpassing van de regelgeving? Voor dit jaar staat er een aanpassing van het kaderbesluit Sociale Huur op de agenda. Het zou goed zijn om daarbij rekening te houden met de suggesties van de projecten Wonen-Welzijn.

De toelichting ging niet in op de financiële aspecten. Toch werd bijna negen miljoen euro vrijgemaakt om deze projecten mogelijk te maken. In dit bedrag zitten ook een aantal bijkomende sociale woningen. Voor woonondersteuning en woonbemiddeling werd er ongeveer 300.000 euro uitgetrokken vanuit het armoedebeleid. Welzijn heeft ook bijkomende middelen uitgetrokken voor de ondersteuning door de Centra Algemeen Welzijnswerk. Welke bijkomende middelen zullen er in de toekomst nog nodig zijn? Heeft de minister een stappenplan voor de implementatie van de voorstellen die voortvloeien uit de evaluatie?

Een aanpassing van het lokaal toewijzingsreglement is wellicht noodzakelijk als men wil werken met bepaalde doelgroepen. Gezien de lokale verschillen kan men veronderstellen dat dat reglement niet hetzelfde hoeft te zijn voor heel Vlaanderen. Ook intergemeentelijke samenwerking kan op dit vlak belangrijk zijn, zeker voor kleinere gemeenten.

Griet Coppé pleit voor het behoud van de mogelijkheid tot versnelde toewijzing in artikel 24 van het kaderbesluit Sociale Huur. Daarvoor moet men ook de nodige middelen uittrekken. Woonbegeleiding is heel belangrijk voor de mensen die over onvoldoende woonvaardigheden beschikken. Dat is het geval binnen de sociale huisvesting, maar soms ook op de private huurmarkt. Men zou ook middelen moeten uittrekken voor ondersteuning op de private huurmarkt. Men zal op dit vlak ook rekening moeten houden met de gevolgen van de vluchtelingencrisis. Indien nodig zal men moeten ingrijpen om het draagvlak niet in het gedrang te brengen.

Elke Van den Brandt stelt vast dat de welzijnssector nu een andere visie op zorg hanteert. Vroeger werden mensen vaak ondergebracht in grote instellingen, ver van de gewone samenleving. Nu vertrekt men van het idee dat mensen zoveel mogelijk moeten kunnen participeren in het gewone leven en dat ze zoveel mogelijk in de eigen omgeving moeten kunnen blijven. Deze andere visie heeft ook een grote impact op het woonbeleid. Daarom is de samenwerking tussen beide beleidsdomeinen zo belangrijk.

Minister Jo Vandeuren heeft zich al herhaaldelijk geëngageerd tot het voortzetten van de projecten. Is minister Liesbeth Homans daar ook toe bereid?

Deze projecten werden uitgewerkt in een regelluw kader. Een volgende stap is de aanpassing van de wettelijke kaders binnen de beleidsdomeinen Welzijn en Wonen om een structurele verankering van de goede projecten mogelijk te maken. Een aanpassing van de Vlaamse Wooncode is noodzakelijk voor het gemeenschappelijk wonen. Een aanpassing van het kaderbesluit Sociale Huur is noodzakelijk om een sociale woning te kunnen toewijzen aan een bepaald project. De Ark wilde bijvoorbeeld een cohousingproject realiseren. Daarbij is het belangrijk dat de kandidaten kunnen participeren aan het opzetten van het project. Een sociale huisvestingsmaatschappij is echter gebonden aan de wachtlijsten en moet gebruik maken van interne mutaties om geschikte kandidaat-bewoners te vinden. In Brussel werd er voorzien in een formele afwijking op de regeling in artikel 7 van de Huisvestingscode. Daardoor kan men rekruteren op basis van een charter tussen een institutionele woonactor en een aantal private actoren. Dat moet wel in het voordeel zijn van een groep met een bepaalde zorgcomponent. Vlaanderen kan zich laten inspireren door het Brusselse voorbeeld. In Vlaanderen zal het kaderbesluit Sociale Huur moeten aangepast worden om dit mogelijk te maken. In Nederland en in Zweden werkt men met een convenant tussen wooncorporaties en een woongroep. Vlaanderen heeft op dat vlak nog een lange weg te gaan.

Het project Ouderen op Kot, van de Ideale Woning in Borgerhout, kan mooie resultaten voorleggen. Mensen kunnen langer zelfstandig blijven wonen. De bewoners doen slechts in beperkte mate een beroep op de ADL-assistentie. De aanwezigheid ervan zorgt echter voor gemoedsrust. De zelfredzaamheid en het welbevinden van de bewoners liggen hoger. Dat is vooral fijn voor de mensen zelf, maar ook de overheid heeft er alles bij te winnen. Zo kan men op een efficiënte manier een antwoord bieden op de bestaande zorgvragen. Het is belangrijk om structureel te kunnen inzetten op dergelijke oplossingen.

Groen is dus voorstander van een voortzetting van de projecten, en zelfs van een structurele verankering. Daarom moet men een regelgevend kader uitwerken dat een betere afstemming van wonen en zorg mogelijk maakt en flexibiliteit en experimenteerruimte inbouwt. Men zou bijvoorbeeld kunnen werken met convenanten. Men moet zeker ook voldoende middelen uittrekken. Alles staat of valt met een voldoende aanbod. Daarom is het belangrijk om de wachtlijsten binnen Wonen en binnen Welzijn aan te pakken.

Dirk de Kort staat positief tegenover de samenwerking tussen Wonen en Welzijn, zeker in het licht van de komende vergrijzingsgolf.

De resultaten van de proefprojecten zijn heel positief. De betrokken senioren getuigden dat ze er weer bovenop gekomen waren door de periode van samenleven binnen het project Senioren op Kot van De Ideale Woning. Ze vonden dat ze nog nooit zo goed gewoond hadden. Daarom hebben ze een andere naam gezocht. Thuishuis bleek een beschermde naam te zijn. Daarom kozen ze voor de naam Huis in de rij. Die projecten moeten dus voortgezet worden. De financiering wordt wel een grote uitdaging, want de overheidsmiddelen zijn beperkt. Dirk de Kort is ervan overtuigd dat heel wat mensen bereid zijn om financieel te participeren in dergelijke projecten, zeker met de huidige lage interestvoeten op de spaarboekjes. Hij hoopt dat de minister dat verder kan laten onderzoeken.

Jan Bertels sluit zich aan bij de opmerking dat deze positieve projecten voortgezet moeten worden. Men kan ze ook verder uitrollen naar de private huurmarkt die betrekking heeft op een veel groter aantal woningen. Is men daartoe bereid? Hoe wil men dat aanpakken? Welke financiering koppelt men daaraan? De huidige projectfinanciering loopt immers slechts tot eind 2016.

Hoe wordt het beperkte aanbod ervaren door het doelpubliek? Is er nog een andere oplossing mogelijk dan het vergroten van het aanbod? Veel lokale besturen, zeker in de Kempen, hebben problemen met artikel 24 rond de versnelde toewijzing en met de al dan niet verplichte samenwerking tussen de OCMW's om de toewijzing te spreiden over meerdere gemeenten.

Het is moeilijk geweest om het cohousingproject van huisvestingsmaatschappij De Ark in Turnhout in te passen in de huidige regelgeving. Zou men dat in de toekomst vlotter kunnen laten verlopen?

Katrien Schryvers weet dat deze projecten in de vorige regeerperiode opgestart zijn vanuit de overweging dat ook mensen met een zorgnood midden in een leefgemeenschap moeten kunnen wonen, zij het met de nodige zorg en ondersteuning. Het realiseren van de inclusieve maatschappij vergt echter samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen. De doelgroep is heel divers. De zorgnood kan te maken hebben met leeftijd, maar ook met ziekte, beperking of kwetsbaarheid. Het is goed dat er op basis van die verschillende facetten projecten zijn opgestart. Daaruit kan men nu conclusies trekken. Ze hoopt dat de projecten na een grondige evaluatie kunnen worden voortgezet.

Ondertussen is er ook regelgevend werk gebeurd. Er is werk gemaakt van de versnelde toewijzing en van de begeleidingsovereenkomsten. Denkt de minister aan een evaluatie van de versnelde toewijzing? Heeft ze al enig zicht op de cijfers? Heel wat gemeenten en sociale huisvestingsmaatschappijen merken op dat sommige doelgroepen nood hebben aan een continue begeleiding. Katrien Schryvers hecht veel belang aan een begeleiding op maat. In sommige gevallen moet de intensiteit van de begeleiding ook kunnen variëren doorheen de tijd, bijvoorbeeld bij mensen met een psychiatrische problematiek. Haar fractie hoopt dus dat Vlaanderen iets kan leren uit die projecten en dat de continuering ervan kan bijdragen aan een meer inclusieve samenleving.

Minister *Liesbeth Homans* vindt het positief dat de resultaten van de projecten reeds worden voorgelegd aan de commissie. De officiële eindresultaten van de evaluatie zullen pas binnen twee weken bekend zijn. Daarop kan ze nu dus niet vooruitlopen. Ze kan alleen ingaan op reeds aangehaalde knelpunten. Het bevoegdheidsdomein Wonen staat vooral in voor het aanbieden van de infrastructuur. Dat heeft betrekking op de sociale huisvesting. De vragen over begeleiding vallen onder het bevoegdheidsdomein Welzijn.

Het is inderdaad belangrijk dat de projecten werden opgestart in een regelluw kader. Binnen het bevoegdheidsdomein Wonen werd de evaluatie van het kaderbesluit Sociale Huur opgestart, die werd aangekondigd bij de bespreking van de beleidsbrief. In 2016 moet ook de leidraad voor bouwheren en ontwerpers van sociale woningen – het zogenaamde ABC van de VMSW – worden aangepast. De minister is bereid om haar verantwoordelijkheid op te nemen voor zaken die op de grens liggen met het bevoegdheidsdomein Ruimtelijke Ordening.

In het kader van haar bevoegdheid rond Armoedebestrijding heeft de minister 312.000 euro extra uitgetrokken voor de preventie van uithuiszetting. Dat project wordt voortgezet in 2016. Dat project staat een beetje los van de projecten Wonen-Welzijn, maar is toch erg belangrijk.

De vraag naar de lokale toewijzingsreglementen loopt eigenlijk vooruit op de conclusies van het eindrapport. Sommige SHM's merken op dat de projecten die focussen op het aanleren van woonvaardigheden, niet zouden moeten verlopen via het lokaal toewijzingsreglement, maar dat ze onder het principe van verhuren buiten stelsel zouden moeten vallen. Op dat vlak wacht de minister graag de eindevaluatie af. Ze wil ook rekening houden met de wensen van de SHM's die op dit vlak een belangrijke rol vervullen.

Bepaalde elementen zijn op het eerste gezicht in strijd met elkaar. Dat geldt bijvoorbeeld voor de artikelen 24 en 28 van het kaderbesluit Sociale Huur. Dat is ook gebleken binnen de paritaire commissie decentralisatie, binnen het bevoegdheidsdomein Binnenlandse Aangelegenheden. Daarmee zal rekening worden gehouden bij de evaluatie van het kaderbesluit Sociale Huur.

De vluchtelingen crisis kan inderdaad leiden tot bijkomende noden op het vlak van woonbegeleiding. Dat behoort echter tot de bevoegdheid van minister Vandeuren. Binnen de Vlaamse begroting werden daarvoor extra middelen uitgetrokken.

De vraag over de voortzetting van de projecten kan moeilijk worden beantwoord vóór de publicatie van het eindrapport. Minister Homans is bevoegd voor het aanbieden van de infrastructuur en misschien ook voor eventuele aanpassingen en renovaties. Zij kan echter alleen de infrastructuur blijven voorzien als minister Vandeuren blijft zorgen voor de noodzakelijke begeleiding. Hij zal dit zeker blijven doen, maar daarnaast is er ook een aanpassing van de regelgeving nodig.

Uit de evaluatie is gebleken dat het begrip gemeenschappelijk wonen gedefinieerd moet worden. Daarvoor moet er een decretale basis worden gecreëerd in de Vlaamse Wooncode.

Dirk de Kort verwijst naar de proefprojecten collectief wonen, die in de vorige regeerperiode van start zijn gegaan. Dat gebeurde in samenwerking tussen de minister van Wonen, de Vlaamse Bouwmeester en de VMSW. Er werden vijf proefprojecten geselecteerd. In Hemiksem heeft men bij de renovatie van een woonwijk niet gekozen voor de fragmentaire aanpak die veel geld zou kosten. Op basis van de inzichten van de Vlaamse Bouwmeester heeft men een belangrijke verdichting en tegelijk ook een ruimtelijke meerwaarde gerealiseerd. Zo kan men verder investeren in de huisvestingsprojecten zelf. Er ontstaat ook een dynamiek tussen een private partner en de sociale huisvestingsmaatschappijen. Samen kunnen ze een antwoord vinden op de vergrijzingsgolf en kunnen ze nieuwe concepten van levenslang wonen implementeren.

Minister *Liesbeth Homans* antwoordt dat alle projecten van de Vlaamse Bouwmeester omwille van hun complexiteit in een soort van proeffase zijn blijven steken. Vaak ging het over het volledig plat gooien van een wijk, waarna de heropbouw kon beginnen. Deze projecten zijn complexer dan de samenwerkingsprojecten tussen Wonen en Welzijn. Toch kan men zich hierdoor laten inspireren bij de aanpak van de woonnoden waarover het hier gaat.

Dirk de Kort was met De Ideale Woning betrokken bij een project in Hemiksem. De Vlaamse Bouwmeester bekeek het inderdaad groots. Er waren aandachtspunten, zeker inzake de communicatie met de buurt. Het project loopt echter verder.

Lorin PARYS,
voorzitter

Griet COPPÉ,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

ABC	algemene handleiding werken, bouwtechnisch bestek en concept- en ontwerponderrichtingen
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
SHM	sociale huisvestingsmaatschappij
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen